

de andre skal være Bagladekanoner, saa er det overflødig at benytte et saadant Apparat, i hvert Fald til Kanonens Afvisning og Projektilets Indpælse, og hele Tegningen af Kasematten og Laarneret er indrettet derpaa, og Kasemattens Bygning begyndt. Naar man nu skulde i Stedet derfor have en tilsvarende Armstrongs Forladekanon, saa kunde man paa Grund af Pladsen ikke anbringe noget hydraulisk Apparat til Afvisningen, og man maatte altsaa betjene Kanonen uden et saadant Apparat. Nu viser imidlertid Forsøg med engelske Kanoner af lignende Vægt, at naar de behandles uden hydraulisk Apparat, forløber der mindst 8—10 Minuter mellem hvert Skud, og det vilde altsaa i høi Grad forringe den artilleristiske Kraft. Men dernæst, hvad de andre 4 Kanoner angaar, som staa i Kasematten, saa er der netop fordi de staa i Kasematten, stor Fordel ved Bagladekanoner, og det tror jeg erkendes selv af de ivorige Forsvarere af Forladekanonerne. Sagen er nemlig den, at man maa gjøre Kanonerne betydelig kortere, naar det er Forladekanoner, anbragte i en saadan Kasemat, end Bagladekanonerne, idet det er nødvendigt med Hensyn til Forladekanonerne, naar de lades, at Mundingen af dem anbringes flere Fod indenfor Vorten, for at man kan komme til at indføre Bisker og Projekttil, medens derimod Bagladekanoner staa i sin Stilling i Vorten, medens den lades. Naar vi derfor vilde have en Forladekanon i Stedet for den for Skibet bestemte lange 26 Centimeters Kanon af 22 Tons Vægt, kunde vi ikke engang gaa tilbage til de seneste Kanoner af omtrent samme Kaliber, vi have faaet fra Armstrong, nemlig den 10 Tommers Kanon af 20 Tons Vægt, der ere anbragte paa „Møen“ og flere andre Kanonbaade, thi den vilde allerede være for lang, skjøndt den er betydelig kortere end den lange 26 Centimeters Kanon, men vi maatte gaa tilbage til den korte 10 Tommers Kanon af 18 Tons Vægt, som man allerede for adskillige Aar siden ansaa for at være for svag til Kanonbaadene. Jeg gjentager altsaa, at Spørgsmaalet om, hvad Artilleri „Helgoland“ skal have, er afgjort og derfor aldeles uafhængig af, hvorvidt man fremtidig vil gaa tilbage til Forladekanoner, hvilket jeg rigtignok ikke tror. Naar dette er Tilfældet, saa er der aldeles ingen Grund til ikke at bestille Kanonerne nu ved næste Finantsaars Begyndelse. Som den høitærede Marineminister omtalte, forløber der i heldigste Tilfælde fem Fjerdingaar, efter at Bestillingen er gjort, og indtil vi have Kanonerne her; det er i det heldigste Tilfælde, og skal man dømme efter adskillige af de Erfaringer, vi have gjort i den senere Tid fra Armstrong, kan der maaske gaa meget længere Tid. Selv naar man nu holder sig til disse fem Fjerdingaar, saa er der af de to Aar, der udfordres til Skibets Færdiggjørelse, beregnet fra næste Finantsaars Begyndelse, kun tre Fjerdingaar til-

bage, og i den Tid skal Artilleriets Indstilling paa Skibet foregaa, hvilket altid tager nogen Tid, men saa maa man dog indrømme, at det er i høieste Grad ønskeligt for ikke at sige nødvendigt, at Kanonen, forinden den anbringes ombord, kan blive indskudt. Der er mange Ting, som derved skal bestemmes, vi bør saaledes forsøge vort eget Krudt, for at se, om vi kunne benytte det i de nye Kanoner, eller om vi skulle bruge en Modifikation deraf, eller om vi skulle blive nødt til for disse Kanoners Vedkommende ligesom i Ulandet at benytte prismatisk Krudt. Jeg vil paastaa, at det nu ved næste Finantsaars Begyndelse snarere er for sent at bestille disse Kanoner, og jeg antager, at det alene er, fordi den høitærede Marineminister samstemmer med, hvad Udvalget har sagt i Betænkningen, at man under den hurtige Udvikling af Artilleriet, som det for Tiden er i, bør opstaae saa længe som muligt at bestille sit Artilleri, da, selv om man har bestemt sig for en vis Art Kanon, saa vil dog Fabrikationen af denne Kanon kunne blive udført videre. Jeg vilde have været meget tilbøielig til at tro, at desuagtet havde det været rigtigere at faae en Bevilling til Artilleri allerede ifjor. Men som bekendt har Rigsdagen ikke været overmaade meget stemt for at give disse ekstraordinære Bevillinger paa § 26, og jeg kan derfor meget godt forstaa, at det fra Marinebestyrelsens Side ikke kunde anses ønskeligt ifjor at opstille en større Bevilling end nødvendigt, hvilket jo ogsaa har viist sig derved, at der af det, der var forlangt til „Helgolands“ Bygning, blev affortet et temmelig betydeligt Beløb. Til hvad jeg før oplæste af Udvalgets Betænkning, hvor det hedder, at Bygningen af Skibet bør fremmes saa hurtigt, som de forhaandenværende Omstændigheder maatte anbefale, tilføies der nu rigtignok: „Men man kan fra den anden Side ikke være villig til at yde Bevilling i et saadant Omfang, at de kun kunne blive opbrugte ved en saa stærk forceret Virksomhed, at Omkostningerne derved forøges, Arbejdstilshyret besværliggjøres og Arbejdets Soliditet mulig bliver mindre.“ Jeg tænkte først, da jeg saae dette: Men hvortil sigter det? Men da jeg saae efter i Ministeriets Oplysninger, kom jeg til at tænke paa, at der staa et Sted, at man har taget Matten til Hjælp. Det er vist det, der har givet Anledning til denne Udtalelse i Betænkningen. Jeg skal derfor meddele Oplysning om, i hvilken Grad man har anvendt Nattearbejde. Sagen er, at foruden den store Mængde Skibsbyggere, der arbeide ved selve Skibene, er der andre, der arbeide i Bærstæderne, og man har naturligvis søgt ved Anlæget af Bærstæderne at faae dem indrettede efter en saadan Maalestok, at det Arbejde, der kan udføres i dem, svarer til det Arbejde, som i samme Tid udføres udenfor, men derfor følger naturligvis ikke, at det jo let kan hændes, at man for at faae den fulde Brug for